

FOIA BELETRISTICA.

Ese de doue ori într'o luna, adeca in 1 si 15 dupa c. v. in formatu de o cola si jumetate. — Atâtu manuscriptele, câtu si banii de prenumeratiune sê se adreseze la redaptiune, locahlu acestei-a : **Strat'a postei vechie nr. 1. etagiulu 1. nr. 96.**

Pretulu de prenumeratiune pentru provinciile austriace : **la anu 5 fl. la ½ de anu 2 fl. 50 cr.**; pentru Romania si strainetate **la anu 7 fl., la ½ de anu 3 fl. 50 cr. v. a.** — Prenumeratiune la trei lune nu se primesce. — Manuscriptele nepublicate se ardu.

Anulu II. 1864.

Nr. 10.

Pest'a 15/27. Maiu.

PROVOCATIUNE.

Sunt rogati oo. abonanti ai foiei acestei-a, a caror'a abonamentula espra cu numerii II si 12. a. c. sê binevoiesca a-si-lu renoi, ca sê li se pota spedui foia si pe vinatoriu.

Redaptiunea.

Sentimentele studîntiloru

romani bucovineni d'in Vien'a exprimate teatrului romanu d'in Cernântiu.

Éta 'n fine câ sosîra, dupa multe suferintie,
Dile dulci de desfetare Bucovino 'n sînu lu teu,
De furtune sguiduitu ;

Éta cum se 'nîntîieza asta-di vechele-ti sperantie,
Éta cum se ingrijieze d'a ta sorte Domnedieu,
Ce-lu adori necontenitu.

Asta-di musele romane d'in Parnasulu mamei tale, *
Sub stindardulu lui Apolo, si-ai luat dieesculu sboru,
Dela Istru la Carpati ;

A loru flamura splendîda, a loru corturi virginalu .
P'alu teu bratiu se asiediara salutandu alu teu poporu,
Salutate d'ai loru frati.

Alu Latonei fiu acum'a cu piesele romane
Isi castiga 'n capitala-ti lauri ne vesceditori,
Ce 'n ununa ai sêi creti,

Asta-di trebe s' amutiésca clivitîrile straine,
Ce 'n despretiu ti-denegara ori ce semnu renviatoriu,
Ori ce-e naltu, ori ce-e maretiu.

Éta ai dovedi d'in contra ca sê poti de totu respinge
Ori-ce péta 'njosîtoria asta-di ti-s'ar imputâ,
Dela cei, ce i-ai priimitu ;

De acum iubita tiéra, sterge-ti ochii, nu mai plange!
Câ-ci auspicii favorose se citescu in fêti'a ta!

Scumpu pamentu, pamentu iubitu!

Salutare ti-tramitemu, avan-gard' aprindietoria
De lumin'a desvoltarii, ce e foculu indieitu
In caminulu ominescu;

Voi, ce straplantati Penatii, cu-a loru daruri dimbitorie,
In strabunulu locu d'in care sortea rea i-a fostu gonitu,
Acelu ingeru vitrigescu.

Salutare bravi Luceferi, si voi stele radiose,
Ce vestiti patriei nostre unu fericu venitoriu
Ce-e alu nostru dulce visu;

Voi ve faceti prin acést'a nume mari si gloriose,
Nume, ce voru fi pastrate, ca paladîu salvatoriu
Intr' alu nostru peptu deschisu.

Respandîti mandrele arte, care voru sê nobileze
Animele priimitorie de ce-e naltu, de ce-e frumosu
Pentru spîretulu umanu!

Puneti sacra temelie peste car' oru sê creeze
Fratii vostri pentru muse templu mandru si pomposu,
Demnu de unu liberu cetatianu.

Ér' voi virgine plapande, adunati cu bucuria
Flori ce gingasiele vostre degetiele le-au plevitu
Candu se reversà de diori,

Si ornati fruntile demne d'a ghirlandeloru mandria
Capetele, ce spre fal'a tieriei vostre s'au ivitu,
Ca la frati, ca la surori!

V. Bumbacu.

Anime generose romane.

— *Novela originala.* —

(*Inchiare.*)

Rogatiunea incetâ si jun'a inca totu stâ si privesce câtra ceriu cu ochii sêi, ce acum erâu scaldati in lacrima, ce udâu fati'a cea mai formosa d'in lume. Cine scie, ce felu de lacrima sunt aceste? Lacrima de dorere, au de fericire? Cine scie, ce sentiri are ea acum? Ea totu lacrimâ si in preocupatiunea sa nice nu potù sê observeze sunetulu pasiloru, carii d'in ce in ce sunâu mai de aproape de ea. Pasii erâu a iubitelu ei, ce veni sê o cerceteze intr' unu tempu ca acést'a ne 'nda-tînatu.

In urma ea ilu observâ si se intorse cu o fatia, ce ea voia sê o arete voiosa, câtra iubitelu sêu intempinandu-lu cu vorbele aceste:

Ce este caus'a cercetârei tale intr' unu tempu ca acést'a? Dora visulu meu s'a implinitu, dora voiu fi silita sê te perdu, de nu pentru totu-dé-un'a, celu putinu pe ore-câtu tempu, spune-mi iubitelu meu, dora tiér'a éra te chiama sê o aperi, éra are ea lipsa de bratiele filoru sêi cei bravi? Raspunde-mi, raspunde-mi; câ-ci sufletu-mi e forte neliniscitu!

— Pentru ce atât'a superare scump'a mea, i-raspunde tenerulu cu unu tonu duoiosu. — Pentru ce e scaldata fati'a-ti alba in lacrima, ce e caus'a, de ochi-ti dragalasi arunca radie doreroase? O, de buna séma eu sum acea fericita, pentru carea au cursu ele; pentru mine e moiata fati'a ta. — Visulu teu chiaru s'a implinitu; câ-ci tiér'a,

mam'a nostra, éra ne chiama cu tonulu sêu plangatoriu, s'o aperâmu, sê o scapâmu de neamicii ei cei grosnici. Dar' bunu e Domnedieu si am sperantia, câ elu ni va dà potere sê potemu scotiér'a d'in periclulu acést'a nou; si apoi, apoi iubit'a mea ne va legà legatur'a vecinica prin carea tu vei fi a mea, si eu voiu fi alu teu. — Am venitulu dara acum iubit'a mea sê-mi ieu diu'a buna dela tîne mandr'a mea; sê capetu curagiu d'in ochii tei de fulgeru, sê-mi dai unu sarutu de despartire. — Dar' ce este acést'a, tu plangi iubita? Ah, scumpulu meu, o voce secréta a animei mele me infectéza, me nelinicesce, si me chinuiesce. O presentire nefericita mi-pune inante sortea cea mai amarita. O, acést'a nu-mi mai dà linisce; acést'a par' câ-mi prevestesce perirea, par' câ-mi spune câ te voiu perde. Si apoi ce va fi de mine? — Tener'a tacù, ne mai potendu contînuà vorbirea d'in caus'a plangerei sale de amar. Tenerulu asemenea nu poteà sê graiésca, nu, câ-ci anim'a lui inca se cufundâ in marea amaritiunei. — In urma jun'a contînuà:

Tiér'a plange, ea cere sacrificiuri, du-te dara si conluera spre a o scapà, câ noi debue sê fimu fericiti, de nu aici pre pamentu, celu putinu colosu in patri'a fericirei.

— De nu aici, celu putinu colosu! — dise tenerulu — o ce idealu alu amorei de patriã; ce insufletire pentru binele publicu, — tu esci

gat'a sê sentiesci totu pentru pàtria, nu numai averea, ci totu, si anim'a si amorea ta chiaru. Nu te voiu mangaià mai multu, sêu celu putinu nu me incercu a te mangaià; câ-ci sciu, câ tu vei fi mangaiata numai cu aceea, déca eu voiu coresponde datorintiei mèle celei mai sante, datorintiei mele de fiu alu unei pàtrie atâtu de formose. — Anima de romanu este in mine, ca romanu voiu sê si moru. — Dar' eu credu, câ rogatiunea ta va strabate la tronulu de marire a parintelui nostru cerescu. — Roga-te dar' lui Domnedieu pentru pàtria si pentru mine.

Eu me voiu rogà ne 'necetatu, dar' te rogu sê fiu bravu, sê nu lasi tiér'a pentru nimicu. — Inse te rogu, sê nu me uiti! — Mai multu nu potù vorbi, câ-ci dorerea o invinse, ea plangeà cu amaru.

O sarutare ultima, si tenerii se despartira pentru totu-deun'a, câ-ci sortea nu voi sê mai guste fericire aici pre pamentu animele aceste generose.

* * *

Sorele resare invelitu intr' unu velu de sange. Natur'a este si in diu'a acést'a tocmai asiè de formosa, ca in alte demanetie de véra. Ciocarli'a si acum e incepetori'a horei de multiamita. Parfumulu floriloru si acum imbéta pre omu. — Frundiele si acum vijeiescu tainicu; zefirulu si acum sioptesce. Dar' vai tota frumseti'a, tota armoni'a naturei nu e in stare sê oprésca curgerea sangelui omenescu. Peste vr'o doue ore campulu celu formos va fi rosiu de sange; florile in locu de roua, se voru scaldà in sange si voru fi nimicite.. Doue castre stau fatia 'n fatia. Un'a mai mica, dara insufletita pentru aperarea pàtriei; animele ostasiloru d'in ea sunt nobile, câ ele sunt anime de romanu. Acést'a nu merge sê cucerésca, acést'a a venitu numai sê apere tiér'a; — ce pagani au venitu sê o prede. — O lacomia blaste mata! Tu esci unu diavolu in omu; tu esci fontan'a atotu ce este uritu si sacrilegiu. — Omenii tei crescuti in moletiu, prin numerulu loru celu grosnicu si inspaimentatoriu, voiescu sê strice fericirea atâtoru suflète nevinovate. O, voi sugatori de sange, de ce nu lasati in pace pre o tiéra ce a patimitu atat'a; nu ve poteti indestulà cu câtu ati cuceritu pana acum cu atat'a crudime, si cu atat'a nedreptate. — Au nu cunosceți voi sentirile cele mai blande, au nu sciti voi nimicu despre iubirea, ce debuie sê aveti câtra de aproapele vostru? — Nu, câ-ci lacomi'a si brutalitatea au

stinsu d'in animele vostre totu ce este nobilu si frumosu!

Au nu voiti voi sê respectati tiér'a acésta nobila si eroica, nu sciti cu câta barbatia s'a luptatu ea contr'a voastra? si voi totusi mai voiti sê ve acatiati de ea! Inse ve veti aflà resplata démna de voi, de nesce tîgrii rapitori! Nu ve incredeti in multimea voastra, câ-ci ea e numai o turma fâra sentieminte de barbatia, fâra vre unu sentiu virtuosu. Voi nu sciti ce pote sê fia amorea de pàtria, voi nu sciti ce e insufletirea, voi ve luptati numai d'in unu sentiu animalu; voi sclavii patîmeloru animale!

Bucinulu suna, si ostasii se lovescu, unii striga: Isus, iara cei-a-l-altii Allah. — Ca leii, se aruncara romanii in sirurile armatei durcesci, taindu ce li steteà inante. Sabiele fulgeràu la lumin'a sorelui posomoritu, care singuru se vedeà a jeli omorulu acestu inspaimentatoriu. Romanii, in fruntea loru cu principele celu mai bravu, dederà navala atâtu de furiosa, încâtu neamicii d'in liniile d' antaniu fusera siliti a-si lasà armele, numai ca sê pota fugi d'in antea mortii negre. — O aci este o lupta de desperare!

Dar' inantea rōmaniloru se infacisiàu totu sire noue, romanii totu luptàu bravu si insufletitu. — Dar' cine e tenerulu acel'a insocitu de prapastia, care se lupta atâtu de furiosu, care nimicesce contrarii ce-i stau inante cu atat'a bravura. O pèrulu lui celu unduosu, fati'a lui cea maiestosa, ilu aréta a fi tenerulu Petru. Si intr' adevèru e chiaru elu; elu e eroulu acel'a inspaimentatoriu, elu e spaim'a si cutremurulu neamiciloru sêi. Ca fulgerulu, asiè se aruncà elu intre multimea ordeii paganesci, scaldandu-si sabi'a cea veninata in sange; stingandu atat'a viétia omenésca. — Dar' vai, unu tataru de departe vedindu, ce prapastia face junele acest'a, si încordà arculu si sagét'a cea inveninata sborâ prin aeru, si de acolo la Petru in peptu.

Petru cadiù de pe calulu sêu ranitu de morte, câ-ci sagét'a blastemata strabatù pana 'n anima. D' abiè avù atat'a potere sê pota siopti: Adîo Maria! Amicii, ce venira la elu, imbracisiara trupulu rece.

Invingerea fù pe partea romaniloru. Inse viftori'a acésta fù forte scumpa; câ-ci o multime d' intre ostasii cei mai bravi, si mai animosi remase pe campulu bataliei; o multime de femei, o multime de copii deveni, prin lupt'a acést'a, nenorocita.

* * *

Suntemu intr' o chilia, intr' unu modelu alu curatieniei. — Dar' chili'a, cu totu ce este intr' ens'a, apare tristu la intrarea in ea; câ-ci in ea jace pe patulu de morte o flore vescedita, atinsa de suflarea rece a mortiei. Acést'a este Mari'a. Fati'a ei cea frumoasa acum nu se ingana in rose; trasurile ei cele nobile sunt obosite si tota fiinti'a ei e incungiurata de semnele perirei. Si mandr'a patîmasia si acum are in sîne ce-va atragatoriu, ce-va domnedieescu! Fruntea ei cea maiestatîca si acum ti-impune! Tota fiinti'a ce-o ar' privi, ar fi atînsa de sentiemintele compatîmirei, vedindu unu tîpu asièfragedu, asiè delicatu!

Ea dorme. Resuflarea ei cea inferbintata, o aréta a fi de totu slaba! Mam'a ei cea credintiosa vighiéza la patulu patîmitorei; privirea ei este atintîta necontenitu a supr'a ficei sale. Pe unu sînguru momentu nu se indeparta de patu, nu, câ-ci se teme, câ, nefiindu ea de fatia, fét'a ei, unic'a mangaiare, ce mai are pe pamentulu estu fatalu, va mori.

Sermana mama! Indesiertu te ingrigesci atata de ea; câ-ci fiic'a nu va deveni vindecata pe estu pamentu! Nu, câ-ci morbulu ei este morbulu, ce nu se pote vindecà nici prin tota sciinti'a si maestri'a omenésca.

Mari'a in urma si-deschise ochii. Privirea ei rateci'a prin unghiurile chilei, par' câ cauta pre ore cine! In urma ea graiesce: Tu esci mama? o! tu esci forte buna, tu-te faci sacrificiulu ingrigirei tale de mama. Ore cum sê-ti potu eu multiam ore candu pentru atat'a iubire? Negresitu, numai prin iubire si ascultare. O câtu te iubescu eu, dulcea mea mama, numai pre Petru lu l'am iubitulu inca asiè d'între omeni. — Déca me voiu vindecà, atunci câtu voiu fi eu de fericita, déca se va renturnà d'in batalia gloriosu. Asiè a disu elu câtra mine la despartirea nostra: tu vei fi a mea, si eu voiu fi alu teu. E dar' câ elu va veni câtu de curendu?

— Veni, veni iubita — dise mama sa plan-gandu — si tu vei fi fericita, forte fericita!

De ce plangi mama, au tie nu-ti pare bine de fericirea ficei tale? E dar' câ chiaru eu vorbescu siodu — contînuà jun'a mai liniscita — eu vorbescu de elu asceptandu-lu sê vina, macaru

elu e mortu acum de 3. lune. Elu a cadiutu in batalia, candu s'a luptatu pentru neatarnarea tierei, pre carea o iubîa elu atátu de tare, pre carea o iubescu si eu, si tu mama, si si tatalu lui Petru, si toti romanii adevirati! Chiaru elu a moritu, elu a moritu, elu e in ceriu acum, si me ascépta pre mine; câ-ci la despartirea nostra colo in gradina amu disu, câ vomu fi fericiti colo susu, déca nu potemu sê fimu aici pe pamentu. Asiè e, eu ilu vedu, cum mi-face semnu, sê-i urmezu! Ascépta unu picu, câ me ducu si eu!... Ea tacu; câ-ci poterea o lasâ cu totulu; si-inchise ochii; inse numai de câtu éra-i deschise, ea repauséza acum; éra mam'a sa plange cu amaru.

A, éca-lu striga jun'a, aridîcandu-se cu capulu, — a vina sê te stringu in bratiile mele iubite Petre. Ea si-intînse bratiile spre imbraci-siare, inse acele indata cadiura, cadiu si ea in patu, inse mai multu nu viua, ci morta.

* * *

Vr'o siese septemane dupa mortea Mariei, mori si mam'a sa slabita cu totulu de suferintiele cele grele si amare. Dupa ea a moritu betranulu Vuescu, ducandu cu sîne numele acestu mandru in mormentu! D'in ór'a caderei fiului sêu unicu, ilu cuprinse o superare nespusa, ce-lu ducéu in mormentu... Numai unic'a mangaiare aveà in superarea si in dorerea sa, si acest'a erà consciinti'a, de a fi datu pàtriei unu fiu bravu, unu fiu demnu de parintele sêu, demnu de pàtri'a si natiunea sa!

Asiè perira d'între cei vii patru fiintie nobile, invapaiate pentru binele pàtriei. Ca romani au traitu, ca romani au si moritu!

Câtu tempu a trecutu d' atunci, câte necadiuri a rabdatu romanulu d'in tempulu acel'a! O aceea numai Domnedieu santulu pote sê scia!

Inse déca s'ar desceptà Stefanu, déca ar privi câtra tiér'a lui si câtra fiii ei, ore ce ar' dice?

De ce sê scriu mai departe?

Candu ar' voi omulu sê se desfeteze mai cu dulce in frumseti'a si parfumulu floriloru d' albe, atunci crivitiulu blastematu cu suflarea sa de ghiatia le stinge, le nimicesce. Si omulu remane superatu!

I. Popoviciu.

Maic'a santa*) séu Numeratur'a mare.

(Legenda populara.)

(Inchiare.)

III.

Maic'a santa-atunci s'a dusu
Totu pe munte mai in susu
Si ea Domne! a 'ntelnitu
Si in cale a opritu
P' unu maestru bunu de feru :

Buna diu'a maestre de feru!
— Sanetosu sum maica Santa!
Pe urma maestru-i cuventa :
Ce te canti, ce te doiesci ?
Si asiè te necajesci ?
Dar' cum eu nu m'oiu doi
Si cantà si necajì ?
Câ am siediuu in de séra
La mesuti'a cea de céra
Am luat u o carte alba
Carte alba 'n man'a drépta...**)
Spune-mi, tu n'ai auditu
De futiuulu meu iubit u ?!“
Maestru de feru a graitu
L'am vediutu si am auditu
C'a cadiutu pe mani straine
Pe ochi si animi pagane
La telharii cei mai rei
La zavozii de ovrei, —
Si-e restignitu pe unu bradu
Susu la port'a lui Pilatu, —
Cuile insu-mi le-am facutu
Si pe séma-i le-am vindutu
Elu pofit'à cam marisiele
Eu faceàm cam micutele.
Si vai in palmi
Si vai in talpi s. c. l.***)

Maic'a santa se bucurà
Si d'in graiu asiè graià :
„Maestru de feru ai facutu
Pe cum sîngura-asi fi vrutu, —
Sé ciocanesci d'in ani in ani
Si sé ai tu ori candu bani!“

IV.

Maic'a santa-atunci s'a dusu,
Totu pe munte mai in susu,

La culmea Tavorului
Si la pol'a cerului,
Si ea ice-a gasitu
Adamantu bin' ascutitu
Ca o sîncea de cutitu,
De suspine ostenià
Peptulu pe ea ilu lasà
Si-adamantulu s'a topitu
Ca aurulu s'a sleitu.

Nime 'n lume n'a veduit'o
Nici pe maic'a a cunoscut'o
Fâra Maria-Magdalina
Câ-i sunt ochii ca lumin'a
Si-ea la frate-a alergatu
Si asiè i-a cuventatu :
„Ah! frate
Lazare!
Vediui pe mam'a Domnului
In muntii Tavorului,
Ea cu peptulu s'a lasatu
Pe pétr'a de adamantu
Adamantulu s'a topitu
Ca aurulu s'a sleitu
Si-ea d'in graiu asiè-a graitu :
Se v'aprindeți munti si vâi
Si voi codrii in vapâi
Fiulu meu câ a-peritu
Si eu nu l'am mai gasitu.“

Lazaru tuncea i-a graitu :
„Mergi la maic'a Domnului
In muntii Tavorului
Si de mana-o vei luà
La patulu teu vei-alergà
Si candu se va 'ntunecà
In celu patu o vei culcà,
Candu celu sore 'n demanétia
Imi-resare printre cétia
Sé porniti si ve veti duce
Pan' la ap'a cea mai dulce, —
La riulu Jordanului
La botéz'a Domnului
Si ve spelati pe fétia
Si pe dalbele de bratie
Pe alb'a de pelitia
Pe rûmen'a guritia

*) Vedi numerulu 9. a. c.

**) Vedi I* pana*

***) Vedi II* pana**

Si cautati spre resaritu
Veti vedè Fiulu iubitu,
Departa-lu cuventati
De aproape-lu asceptati!“
Si Magdalin'a câ s'a dusu
Totu pe munte mai in susu
Pan' la Maic'a Domnului
In muntii Tavorului
Si de mana o-a luat
Si d'in gura-a cuventatu :
„Sora ce te jeluiesci
Ce te canti si necajesci ?
Aid' la min'-a manecà
Câ de séra-a 'ntunecà!“

V.

Si s'au luat si s'au dusu
Pan' a-casa au ajunsu, —
Candu sorele 'n demanétia
Resarià prin nuori si cétia
Se sculà si se duceà
Si curendu-mi ajungeà
La riulu Jordanului
La botéz'a Domnului
Si se spelà pe fétia
Si pe dalbele de bratie
Si cautandu spre resaritu
A vediutu pe fiu ivitu, —
Departa l'a cuventatu,
D' aproape l'a asceptatu
„Tu scumpu fiulu meu

Si a lui Ddeiu !
Finulu lui Santu Jonu
Si a lumii Domnu, —
Cum de t'ai induratu
De tu te-ai lasatu
La animi pagane
Si pe mani straine, —
La canii cei rei,
Némulu de evrei,
De te-au restignitu
Si batjocoritu
Pe cruce de bradu
L' usi'a lui Pilatu !?“

Fiulu Santu i-cuventà :
„Maica Santa, maic'a mea !
Aste de-mi graiesci
Me 'nvinovatiesci, —
Eu nu m'am datu pentru mine
Nici suferii pentru t'ne, —
Pentru lume eu m'am datu
Câ-ci de nu m'asi fi lasatu
N'ar fi cantecu de fetitia
Inpletindu la cununtia, —
Nici flueru de plugurasiu
Trecandu vér'a prin orasiu, —
N'aru fi beserici in nalte
Cu osane prelaudate,
N'ar fi crucea susu pe culme,
Si n'ar fi semnu santu in lume!“

Publicata prin

At. M. Marienescu.

Selbateculu codrului.

Dupa C. Vadnay.

(Urmare.)

Elu si atintî a supra-mi 'ochii sêi cei mari, si siova-
indu mi-dise :

Sê nu te atîngi Dnulu meu de florile mele !

Credu, i-respunsai blandu — câ natur'a produce flo-
rile pe sém'a tuturoru !

Ba nu Dnule ! câ-ci aceste-a le-am sadîtu eu . . .

Si i-se implura ochii de lacremi. Ce colinu (movila)
e acést'a ? l' intrebai cu curiositate.

O movila de mormentu.

Jace cine-va sub dens'a ?

Aniti'a mea cea buna.. cea frumoasa.. si cea placuta !

Dieu n'am sciutu ! i-respunsai petrunsu de tristele
lui cuvinte — si de sciàm acést'a, de síguru câ nu-ti ru-
peàm florile tale, ma aduceàm si eu inca vr'o doue ghir-
lande prospete pentru mortulu teu placutu . . .

Elu se adanci in cugete, panace ochii mei — nu
sciui pentru ce — se implura de lacremi, si vrui a me
departà.

Dnule ! — strigâ dupa mine — stâi numai putintelu,
numai pana ti-voiu dechiarà : câtu mi-pare de reu, pen-
tru nebuni'a ce facui cu dta. Câ-ci pop'a celu betranu
— Ddieu l'-rte, — mi-diceà totudeun'a : „câ se onorediu
pe acci-a cari sciui lacremà si asupr'a unei doreri ca acea,
careia ei nu o sentiescu ; pentru-ca acci-a 'su omeni
buni.“ Si dta trebuie sê fii unu omu ca acci-a ; câ-ci
vediu lacremi in ochii dtale, si me rusinai forte ; cum
de sciui fi asiè de pastonatu . . . Inse omulu in selbateciu-
nea acést'a, se preface cu totulu in selbatecu, apoi eu nu
vediu nici odata alta vietate, decâtu caprele, si nu audiu
altu sunetu, decâtu alu fluerei mele . . .

Eu privii spre densulu. — Tu esci Petru, pastoriu lu celu de capre, asiè da ?

Eu sum Dnulu meu ! dar' de unde me cunosci ?

De pe fluera-ti, sunetele carei-a sunt asiè de frumose, si asiè de triste.

De unu anu de dile plangu cu dens'a totu pe Aniti'a mea !

A trebuitu se fia ce-va féta de totu frumosa !

Frumosa ca diorile, buna ca binecuventarea, si nenorocosa, pe câtu numai pote sé fia omu pamenténu ; câ-ci s'a dusu la campia, si acolo i-a fostu capetulu. Inse acést'a nu se tiene de aici, acést'a nu intereséza pe dnii vivaci, cari numai cu acei-a nu cugeta, cari au repausatu, ori pe cari i-au ucisu ; câ-ci dieu sunt forte rei intre densii !

Inse pre mine totu dora nu me anumeri intre accesti rei ?

Nu dnulu meu ! câ-ci ochiulu dtale scia lacremà, si buzele-ti a vorbi in tonu blandu. D-ta poti sé aibi o anima asiè de buna, câtu mai câ mi-ar' placè a te rogà de ce-va.

Si mie mi-ar' placè éra déca ai cere ce-va.

Anume : unu ce estravagantu cu totulu, câ àdeca am totu doritu... Ti-voiu si spune dtale, déca nu te vei superà. Vedi Dta ! eu am cioplitu o cruce pe sém'a mormentului acestu'a d'in bradu frumosu albu, care dejà de doue lune e gat'a, inse lipsesce — numele de pe dens'a. Mi-ar' placè, déca mi-ar' taià pe dens'a cine-va numele Anitiei, si delocu asi fi mai odihnit ; câ-ci asi sci, câ si ea are acum'a asiè mormentu, ca cea-l-alti colo in laintru in capetulu satului. Am si cugetatu dejà despre acést'a, fiindu-ca eu nu sciu nici scrie nici ceti, câ voiu rogà pe cine-va... inse mortea Anitiei e unu misteru doiosu, si déca ar' sci satenii, ar' cercetà lucrulu acest'a in adinsu, si ar' vorbi rele despre ea. Ér' asiè celu putinu credu, câ a dîsparutu, a peritu, si nu mai sciu câ : ce s'a intemplatu cu dens'a...

Si nici mie nu-mi vei spune ?

Nu Dnuiu meu ! inse déca ai fi asiè de bunu...

Ada-ti crucea, si-ti voiu implinì poft'a. Petru se imbucurà, pecàtu numai potù. Si se departà zimbindu, ér' dupa câte-va minute se reintorse cu o cruce frumosica alba.

Acì erà ascunsa — dise in o crepatura de stanca..

No, si apoi ce sé taiu pre dens'a ?

Crediu câ : numele nostre a manduror'a. Mi-scosai cosorulu, si taiai pe cruce literi mari si grose, negrindu-le totu deodata cu cerus'a ce erà la mine. Lucru netrebnicu a potutu sé fia, inse Petru 'lu privià cu curiositate, si cu indestulire.

Ce e pre dens'a ? me intrebà candu finii.

„Anitiei Petru“

Forte bine, Dnulu meu ! forte bine. Incalite acum'a, déca va rateci ce-va strainu pre aici, va sci câ moviliti'a acést'a e mormentu, si va crutià verdile ei glii si flori.

Si cu aceste indata se apucà, ca sé-si inplante crucea afundu in pamentu. Dup' acea ingenunchià pe mormentu si se rogà lui Ddieu, încàtu restempu i-cursera lacrimile neincetatu. In adeveru crà unu ce petrundietoriu a privi la acestu fiu necrescutu alu naturei, cu amore asiè de adanca in anima.

In urma se sculà, si vru a-mi sarutà man'a.

Ddieulu meu ! — suspinà — déca asi fi avutu acum'a, déca asi avè coliba frumosica, ér' nu asiè deplora- vera, cum am acum'a, si déca asi avè casiu bunu, cu carne

afumata, cum te-asi ospetà... Inse n'am nemica. Cu altuce-va nu potu sé-ti multiamescu pentru bunetatea dtale, decàtu numai cu cuvinte sîmple, si cu o recuuoscintia desiérta.

Si inca cu ce-va !

Cu ce ?

Déca mi-vei vorbi despre Aniti'a, carea a trebuitu sé fia forte buna ; pentruca o iubesci asiè de tare.

Petru se uità aspru câtra mine, ér' eu mi-atintii ochii câtra pamentu. Câ-ci ce e dreptu aflai de necuvenintiosu câ-i ispitescu tainele, inse curiositatea e o dina rea, si nu-mi dede nici acum'a pace.

De lasa, nu-mi vorbi dara nemicu despre ea ; — i-disei — câ-ci numai pentru aceea vrui sé sciu câ ce s'a intemplatu cu ea, pentru ca sé te potu mangaià. Inse tu vrei sé fii asiè de tacutu, precum e si mormentulu ei. De sîguru trebuie sé ai cause spre acést'a si atunci lucrì intieptiesce, déca taci. Sé vorbimu dara despre alte-cele. — Câte ore potu fi ?

Petru se uità insusu câtra sore, si dise : Pote sé fia o ora, de candu a intorsu de média-di.

Tu cunosci de pre sore, ér' mie mi-se impare de pe apetitu.

Dora ai flamanditu dta ?

Putintelu.

Ddieulu meu ! si tote aceste pentru mine... numai d' ar' fi incalite ce-va in straiti'a mea, inse nu e decàtu ce-va-si brandia si malaiu uscatu.

Si aceste-a voru fi bune cu apa prospeta.

Apa de isvoru e de totu buna ; câ-ci e curata ca oglind'a, si rece ca ghiati'a.

Petru de bucuria si-uità si miser'a sa sorte, candu vediu, câ me apecu cu gustu de malaiesiulu lui, si pogorendu-ne la isvoru, beui apa rece intru o coge incovoiéta de lemnu, si prin acést'a-lu facui mai confidentu, ca cu tote cuvintele-mi de pana atunci, si punendu-se pe unu colinu, pe langa care pasceau caprele, mi-grai :

Déca Dta nu m'ai ride, totusi ti-asi enarà istori'a nenorocitei mele copile, precum si a mea, carele sum si mai nenorocosu.

Pentru ce Petre ?

Pentru câ traiescu si acum'a, candu ea s'a mutatu la cele ceresci.

III.

Tota intemplarea ei este scurta dar' trista.

Bab'a d'in dumberav'a sacelului s'a indatinatu a dice nu indesiertu câ domnii porta vesminte negre, ci adese si d'in laintru sunt negri, si asémèna draciloru, ce sunt depinsi pe paretii bisericeloru nostre scaparandu, hârgindu si aruncandu cununi de focu pe capetele sermaniloru omeni nenorociti.“

Ce e dreptu, domnii in nimicu nu considèra pe seraci. Ei credu àdeca, câ noi suntemu asiè de nesemntitori, ca animalele, si câ pre noi nu ne dore altuce-va, decàtu numai candu ne inspinâmu, séu candu ne frangemu manele pe stance. Ei credu, câ noi nu cugetâmu la altuce-va, decàtu ca sé avemu de beutu si de mancatu destulu, si niscari paie, pe cari sé ne asiediemu capulu.

Asiè e, câ dt'a altu-mintrea cugeti despre noi ? dt'a nu esci asiè reu ca cei-a-l-alti.

Dta scii bine, câ si noi vedemu cerulu cu stelele, si câ, si noi ne punemu, totu suridiendu, la peleria floricele, ce ni le léga atare mandrulitia, precum, si câ ne plange anim'a de câteori audimu câte o doine, câtu nu mai potemu de gele si de lacremi...

Dt'a scii prébine si aceea, câ si noi cugetâmu destulu la cele-a ce vedemu, precum si la cele-a ce nu le potemu vedè. Unulu cugeta la amant'a sa, si e fericitu, altulu ér' la aceea, câ n'are iubita, si este nefericitu.

Ei! si eu cugetâm-candu-va la acést'a, me perdeâm in érb'a mole, si-mi sentiam capulu greu, ér' anim'a asiè de pustia si vasta, câtu dora nici natur'a intréga n'ar' fi potutu-o implè. Canele de langa petiore-mi inca me privià cu ochi ingrigiti, ér' caprele cele-a mai blande veniàu mai aproape d'in ce in ce câtra mine, ca si cum ar' fi voita sè me intrebe: câ ce mi e? Si sciutu-am eu câ ce mi e?

In ante de aceste-a cu vr' o câti-va ani eràm unu flacauasiu in satu, unu orfanu miseru si parasitu de totu, ci totusi de apururea veselu. Pop'a celu betranu — Dnedieu-lu odichnéscà! — me iubià, si pana ce-i curatiàm câltiunii, mi-vorbià câte si mai câte, totu cuvinte de tréba. Ér' dupa-ce repause, nu avui ce sè me facu; deci venii de caprariu aici in codru

Si aveâm de stepanu pe Gavril'a lui Dunciu, pe unu tieranu bogatu àdeca, carele aveà casa, pamentu, padure, si boi multi. Inse satenii 'lu numiàu pentru aceea totu „Gavril'a celu seracu,” pentru-ca, si cei mai sîmplii omeni inca sciù, câ nu avuti'a 'lu face pre omu fericitu, ci traiulu celu bunu. Apoi stepanulu meu n'aveà de locu traiu bunu; câ-ci femeia lui se certà cu elu neincetatu, si desi erà muiere numai, totusi ea erà domnulu casei. Inse asiè i-a trebuitu! pentru ce s'a insuratu a dou'a ora, si pentru-ce a concrediutu sortea fetei sale, unei mame vitrege, pe cara nici candu nu o va ertà cerulu... câ-ci a tratatu cu serman'a Anitia de apururea reu, — numai acea mancà ce lasàu ambele ei fete superbe pe fundulu blidului, si numai astu-feliu de vesminte portà, ce le-au mai sfarticatu fetele aceste-a ninerate ale ei. Dar' pentru aceea Aniti'a si in sdrentie inca erà mai frumoasa, decâtu ele, in scumpele loru catrintie pestritie, mai bine se siedeà pe grumadii ei sîmple cruciulutie cu firu negru, decâtu celoru-l-alta corale rosii, si banuti de argintu, si de auru, s'au si maniatu grosavu pe ea pentru acést'a. O puneàu la lucru, ca pe o sierbitoria, si déca cutedià Gavril'a a graii candu si candu pentru fét'a sa, tota diu'a aveà seraculu ce ascultà, pana nu scapà in urma in crasima unde de superare si beà si mintea.

Eu cugetâm adese la serman'a Anitia; pentru-ca totudeun'a candu mergeâm dupa merinde, o vedeâm eu la fantana, séu pe langa gradîna si totudeun'a trista. O intrebâm, inse ea nici candu nu se caià. Ci intielesei dela taica séu, câ ce sorte rea are, si o compatimiàm serman'a, si adese déca mi-aduceâm aminte de ea, totu déun'a mi-se faceà capulu mai greu, si anim'a mai gola. Inse dupa aceea crierii si anim'a mi-se implura de cugete ferbinti, cari tote mi-ar' fi placutu a le potè comunicà cu alti. Inse câtra cine sè fiu graitu? câ-ci arborii si stancile nu m'ar' fi intielesu. Atunci apoi mi-luàm flueriti'a, si scoteâm d'in tr'ins'a asiè ce-va cantece, cari nu le-am invetiatu dela nimene, si cari mi-veniàu numai de sîne in fluera. Câte odata audiàm câ echo (resunetu) de departe repetéza tristele mele hori si accente, ci acele-a totusi altu-cum sunàu; pentruca resunetulu nu cugetà la

dulcea mea Anitia, candu resbateà cu repetare cantecele mele.

Odata se intemplâ câ: panace fui in satu dupa merinde, mi-perira vr'o doue capre. D'in ce apoi se escà cèrta la casa, vitreg'a àdeca aruncà Gavrilei neincetatu câ: nici acést'a nu s'ar' fi intemplatu, déca Aniti'a n'ar' fi asiè de lenesia, déca in locu se me ducu eu la ei, mi-ar' aduce ea merindea; nici asiè nu e departe... dieu pana acolea nu i-s'ar' sclintf petiorele, si d'altu-mintrea inca totu nu pré lucra ea, pana candu fetele ei totu spéla, tiesu si torcu, desi vorbindu dreptu, numai atunci luàm fusulu si furc'a a mana, candu veniàu pe vedere fetiori de insuratu.

Si d'in diu'a acést'a mi-aduceà merindea totu Aniti'a. Pe de o parte mi-erà mila de ea, serman'a, de câte ori o vedeâm suindu cu corf'a cea grea pe frumosulu ei capu, si mai câ me invinovatiàm pe mine; fiindu-ca pentru mine i-trebuia sè se ustenéscà... Inse graindu dreptu, pe de alta parte me si bucurâm; câ-ci candu si candu poteâm fi la-o-l-alta in locu liberu, candu apoi: prindied'o de mana — carea, desi trasa de lucru, totusi erà mole, ca érb'a cea rourata, — poteâm sè privescu in ochii ei, cari eràu negri, ca noptile ernei, si straluciti ca sorele verei, si-i poteâm multiamì pentru ustenél'a, ce a facutu pentru mine, mangaind'o, câ acést'a nu va durà indelungatu.

Mai antaniu abiè me ascultà, si indata se si grabià inderetru, inse mai tardiu siedeà diosu si me ascultà, panace odata me rogà sèi si flueru ce-vasi. Eu-i suffai d'in anima, si ea me laudà. Si-mi aducu aminte câ mi-dise dieu te-asi ascultà Petre! pana in séra, éra eu cugetai, si eu drag'a mea ti-asi fluerà si pana mane demanétia...

Si eràm fericitu O strinsei de mana, si ea rosì. Câtu de frumoasa esci tu acum'a Anitia!... Dar' cum se pote sè ai fatia asiè de alba si pèru asiè de negru?

Ea rosì totu mai tare; câ-ci nu scià despre frumsétia sa delocu mai multu, decâtu o flore de pe campu.

Dupa câte-va dile inse, veni cu ochii plansi, si in-tristata forte.

Si la intrebarea mea câ: ce-i e? ce a patitu? mi-réponse numai prin lacremi, inse lacremile ei asiè me petrunsera câtu, perdiendu-mi cumpetulu, o mai intrebai.

Spune-mi cine te-a necagitu, si eu 'lu voiu ucide!

Dup' aceea se uità la mine, si incepù a plange, eu o imbracisiam, si o strinsei câtra peptulu meu, ce sbocatià grosavu. Si-i sioptii déca te maltrateza lumea, eu te voiu aperà, si déca te urescu, eu te voiu iubi... d'apururea... d'apururea, eu te-am iubit pentru lacremile tale, si amore-a ce e perpetua! — Si tu me iubesci? mi-dise cu unu suspinu adencu. A, câtu de bunu esci tu, si eu serman'a, ce lipsa mare am, ca sè me iubéscà cine-va!

Si tu me vei iubi, asiè dara? — Voiu fi d'apururea, cu recunoscintia fétia cu tine!... Si acum'a o audii mai intaniu vaierandu-se.

Mi-spuse adeca câ: vitreg'a sa mama nici candu nu se obosesce in persecutarea ei, precum nici fetele ei, d'a o superà, si câ taica séu, desi ar' vrè a o operà, nu cutéza.

Er' eu suspinai greu, si cugetai: Domnedieu! meu Domne! déca asi avè acum'a o casutia câtu de mica, nu-mai sè fia propria a mea, cu ce-vasi mosiora langa ea, i-asi dice: vine angerulu meu! d'acolo, unde te urescu, acolo, unde te ascépta amorulu cu bratie deschise; câ-ci eu te voiu aperà, ah! vino si-mi fii socia! — inse dorere!

n'am nemica pe asta lume, decâtu numai bat'a asta pastorală, fluer'a asta plangatoria, cerulu de acoperementu, si pamentulu de culcusiū. Deci nu sciūi altu-ce-va face, decâtu câ atât'a o consolai, panace surise. Si luandu-o de mana o petrecui in diosu pe drumulu montanu câtra casa, si despartindu-ne privli multu dupa ea, pana o perdui d'in antea ochiloru. In urma mi-luai fluer'a si tramisei dupa dens'a unu cantecu blandu si plinu de semtieminte cordiali.

Dup' aceea abiè o asceptâm sê o revediu. Esiâm spre a o intemînă la marginea padurei, si candu vedeâm apropiandu-se figur'a ei cea usiorica, me imbucurâm in tocm'a ca morbosulu de luceti'a crepuscululu a carei-a radie i-strebatu prin ferestra, si treceâm pe langa ea totu saltandu, ér' ea-mi dicea: câtu-su de nebunu! Totu un'a! Pentru ea fui asiè de nebunu, si pentru ea prébucurosu mi-perdui si mintea si anim'a...

Colo pe vârflu e unu bradu rosiiu, care-lu cercetediu adeseori si acum'a, sub acelu-a siedeâm d' apururea, punendu-ne manele unulu intr' ale altui-a, si vorbindu câte si mai câte pe siediuulu celu de pagintu, ce-lu gatîsem cu grigie mare, si-lu sadîsem impregiuru cu flori selbatece, pentru care inse placandu-i ei, nu am doritu mai mare remuneratiune.

Si candu dîscurâmu noi voiiosi la-o-l-alta, ea uitandu necasurile sale, ér' eu rusinea, se pareâu tote a se bucurâ in giurulu nostru. Canele meu inca saria sglobiu, ér' capreloru celoru mai blande — clatîndu d'in capu, si scuturandu-si clopotele — le-ar' fi placutu a me întrebâ, câ: pentruce sum asiè de veselu cu ea, candu sînguru sum totu-deun'a asiè de tristu?

Er' Aniti'a netediâ caprele, si se inganâ cu ele, ca pariulu celu veselu, dar' inse cu unu tonu cu multu mai dulce. Candu i-graii: én cata numai! — eu cugetu acum'a, câ sînguretatea acést'a e paradîsu, — despre care pop'a celu betranu ni-a vorbitu de atâte-a ori — si câ, tu esci Ev'a paradîsului acestui-a...

Ea se uitâ câtra mine, si me întrebâ: câ d' unde mi-vinu cugetele aceste-a, candu nici la scola n'am amblatu?

La ce i respunsei, câ: d'in anima! Si cuventulu acest'a i placu; pentruca me sarutâ pentru elu.

Asiè se implinira doue luni de dile. Si mai multu nu-mi erâ urita sînguretatea, nici vieti'a pustia; câ-ci ea erâ in giuru-mi d' a pururea, si atunci inca, candu nu erâ de fatia. Déca nu o poteâm vedè, celu putinu mi o imaginâm. Me asiediâm sub bradulu celu rosiiu, si me adresâm cu întrebâri câtra loculu acelu-a, unde s'a indatînatu ea a siedè. Ei, câ sub lemnulu acést'a siediuendu d' impreuna, departe de sateni, cari invidîindu-ne fericirea, ne-ar' fi cleveçitu: multe ore pline de bucuria am mai petrecutu! Adese uitâm câ mai existe pe lume si alte fiintie, afara de caprele, cari pasceâu in ante-ni si se pefugâu unele pe altele in voi'a loru cea buna, ori se butusiâu cu cornele câte odata, déca se superâu unele pe altele. Rideâm de ele, si totulu mi-para ca unu somnu. Inse d'in somnu trebui sê ne tredimu, câ-ci vitreg'a Anitiei ne tredî curendu! anume petitorii acei cu posesiuni, cari amblâu la cas'a Gavrilei, inca aveâu ochi asiè de buni, ca ai mei. Si observarâ curendu, câ Aniti'a si spelandu la fontana, cu

maiulu in mana, séu melitiandu la canepa, e o fiintia cu multu mai frumoasa si mai desfetatoria, decâtu Florin'a si Nastasi'a a caror'a ce e dreptu, numai numele si hainele li erâu frumoase. Deci nu-i trebui mai multe nici mamei vitrege... câci indata si botari in sîne: câ pe Aniti'a, carea stâ in calea norocului ambeloru ei fete, o va alungâ dela casa. Inse se temeâ de parochulu satului, si nu cutediâ a o tipâ fâra vina. Si cugetâ altu-ceva, pentru ca sê o pota departâ dela casa. Se bosomflâ àdeca neincetatu si totu toia.

Ni-ar' trebui haine, inse nu sunt bani, diceâ câtra barbatu, candu atînse acel'a ce-va despre lips'a unei parचे de incaltiaminte noue. Nu sunt bani; pentruca toti-i bei la birtu... Pe langa aceea si fetei tale celei ninerate, inca i-placè totu a siedè, ca unei domnisiore. Fetele mele incalite torcu, tiesu, si albescu, acum'a inca au doue panze, intînse la apa. Er' Aniti'a ta porta grige numai de gaini, cari nu aducu asiè mare folosu la casa.

Ce draci!... injurâ Gavril'a — da cine spèla, cine ferbe, cine sapa in gradîna, si cine ambla la turma, déca nu Aniti'a?

Taci!... si Gavril'a o ascultâ; câci dieu nu e preatarite lucru... Ci scii ce? mi-a mai venitu ce-va bunu in minte. Vèr'a se apropia, si domnii éra-si se voru adunâ colo peste dealu la scaldă. Aniti'a li-ar' potè portâ — ca cele-l alte fete — smeure, fragi, si mure; câci am capetâ pentru ele banisiori frumosi, ce nu ni ar' costâ in nemica.

Dieu aceea va fi bine! Gavriila se convoi. A dou'a di mi-si spuse Aniti'a câ ce au hotaritu despre ea.

Blastemat'a — disei iritatu — numai ca sê nu te védia pre langa casa, te mana sê vindi fructe, ca pre o sermana ca vai de ea. Da se nu mergi!...

Ba me ducu Petre! câci asiè incalitea n'or avè atât'a tempu de a me necagi, si de a me sudui!...

Nu merge; pentruca eu te temu forte... De ce me temi?...

Eu me superai si mai tardiu i graii: vedi, tu esci o copila frumoasa si tènera!

Nu mai tu-ti imaginedi aceea Petre: pentruca me iubesci!

Te si iubescu, si te si temu... Pentruca domnii-su rei de totu.

Aniti'a-mi zimbi si-mi dise: Er' eu nu me temu de ei!

Si se departâ vesela, inse eu remasei tristu, Deveniî cu totulu gelnicu, si mi-ar' fi placutu a me aruncâ de pe crést'a acea de stanca, pe carea me urcasem, ca sê vediu, câ cum se duce serman'a mea Aniti'a. — Éra dupa-ce inserâ, avui ce-vasi de lucru in coliba, si-mi trebui sê aprindiu stertiu. Pe langa care-mi totu saltâ unu fluturasiu veselu, pana-ce in urma se aruncâ in elu si arse. Si cugetai indata la Aniti'a, ce s'a departatu asisiderea vesela, si-mi adusei aminte, câ in satulu nostru au fostu copile multe de aceste-a, cari amblâu la scaldă, si cari dup' aceea au mersu la orasie departe... pe campia, si nu s'au mai reintornatu in veci...

Ci dta pote te-ai si uritu cu cuventarea astu lunga a mea, asiè dara? me întrebâ, adresandu-se câtra mine.

(Va urmâ.)

F O I S I O R A .

Teatru romanescu in Cernăuțiu.

La 2. Maiu c. n. „Urit'a satului“ vodevilla in 2 acte de la Karada. Materi'a piesei este imprumutata d'in pies'a nemtiésca „Grille“ (grelusiulu) si prelucrata pentru teatrulu romanescu. Prelucrarea este bine nimerita, încâtu corespunde pe deplinu relatiunilor d'in Moldov'a si bine intocmita pentru biun'a romanésca.

Ce atînge producerea actoriloru, carii s'au produsu in pies'a acést'a, mai multu decâtu toti, merita a fi laudata domn'a Fanni Tardîni in rol'a prima, ca „Ilean'a“, carea o jocâ cu atat'a placere si taptu. In piesele de cantatu s'a distinsu amintît'a domina, ca totu-déun'a, prin o producere plina de sentieminte. Dupa ea urméza cu dîstingere domnul Wladîcescu ca „Florea“ in astu-felu de rola, carea elu prin exercitiu cascigatu d'in esperientia, o produse cu multu efeptu si vivacitate. Domnul Laci'a in rol'a sa ca „Nicol'a“ celu betranu, cascigâ recunoscenti'a deplina a publicului. „Herscu Boccediu“ soloscena produsa prin domnul Ewolski, trebuie recunoscuta de o producere sucésa.

La 8. Maiu c. n. (spre beneficiulu domnului Wladîcescu) „Onorea franceza séu Iorj si Mart'a“, drama in 6 acte d'in franceze de Grigorescu. Ce atînge pies'a ins'a-si, ea pote face in adeveru acea impresiune asupr'a publicului, ce potu face mai vertosu si eschisiru cele mai multe produse dramatice de acestu genre, âdeca acea câtomulu trebuie sé intrebe de síne: pentru

ce? cum asié? Autorele aduce pe biuna unu intrigante, care face si dice tote, numai pentru ca acést'a trebuie sé fia asié. „Inse, dice foi'a „Bucovin'a“ am potè intrebâ, pentru ce a aduce unu intrigante pe biuna, fara cauza si scopu?“ Prin acest'a, noi asié credemu, ar' fi trebuitu sê-si ieie pies'a tota unu cursu tragicu; inse nu, autorele lasa ca cele-l-alte persone sê se produca si comete Valedo cu inclinatiunile sale numai cu nepasare trece pe langa tote. Si acést'a este spre o mare scadere a unui efeptu cu scopu, este de lipsa o atentiune si arte pentru a scrie o drama, in carea eroulu trei acte pline este morbosu si se taraiesce d'ici colé. Se esca pré multa vaieratura si acea este de comunu cu influintia rea ascup'a publicului, si-i remane ce-va sentiu neplacutu in peptu despre asié ce-va. Dupa ce metoda si-a fabricatu autorele cugetele spre o astu-felu de drama? nu scimu.

In producere carea, precum in genere, asié si in specie, este forte sucésa, ni-a datu beneficiantulu ocașiune d'a ne convinge despre unu studiu profundu, aretatu prin producerea rolei sale, si-i sumtemu datori cu cea mai adanca recunoscentia. Domn'a Albeasc'a ca „Mari'a“ s'a dîstinsu peste totu, si-si cascigâ recunoscentia deplina, precum si domnul Wladîcescu tota onorea. Domn'a Fanni Tardîni ca „Dangevil“ multiami pe deplina pretu'anea publicului. Apoi merita recunoscentia domnii Komiño, Kirimescu si Sakelari.

Cununa de varietâti.

(?) Maiestatea Sa Imperatulu a aplacidatu pentru ajutorarea si cultulu invetiamentulu greco-orientalu d'in Transilvani'a sum'a totala de 25,000 fl. d'in cari 4000 fl. pentru imbunetatierea dotatiunei episcopului greco-orientalu, 2400 fl. pentru dotarea vicariului generalu, a carui denumire remane rezervata Maiestatei Sale; 4800 fl. pentru patru asesori consistoriali, cari se voru intari de Maiestatea Sa; 800 fl. pentru dotarea secretariului episcopescu, si 2300 fl. pentru spesele cancelariei si bisericeii catedrale; mai departe s'au incuviintiatu 3800 fl. pentru dotarea a patru profesori la facultatea teologica greco-orientala, si remunerarea de 300 fl. pentru directorele acelei-a; apoi 5000 fl. pentru — ajutorarea a 50 de elevi ai facultâtiei teologice, si 2000 fl. spre acelu scopu ca 4 elevi clericali sê pota cercetâ universitâti.

(?) Fapta démna de imitatiune. Inca in anulu trecutu mai multi barbati inteliginti d'in Oradea mare, in frunte cu Rdisîmulu domnu Ioanu Popu rectorele seminariulu domesticu, intreprinsera a face colectiuni pentru tenerimea romana studînte la academi'a juridica d' acolo, primindu Rdisîmulu domnu totu d'odata si sarcin'a de casariu, Impartindu-se 157 de cole de suscrip-

tiune, prin nisuinti'a on. domni colectanti, s'a adunatu o suma de 168 fl. 38 cr. v. a. cari s'au impartitu intre tene- rimea amintita. (d. „Concordia.“)

(?) Diét'a Transilvaniei. Domnul presiedinte alu dietei Gustavu Groisz a indreptatu câtra deputati si regalisti epistolele conchiamatorie, ca pe 23 l. c. sê si pota diét'a continuâ aptîvitate sa, si anume mai intaniu i-se va aterne unu proieptu de lege pentru organizarea tribunalului supremu pentru Transilvani'a, apoi ordînea diétala. Guvernulu i-va tramite curendu si acele proiepte ce le-a promis cu ocașiunea deschiderei, si anume: unu proieptu de lege pentru infintiarea unei bance ipotecarie, si unu altu proieptu in privinti'a cârtiloru funduale. Ambele proiepte sunt de mare interesu materialu pentru tiéra. Fiîndata sesiunea senatulu imperialu va incepe tardiu, diét'a va avè tempu d' ajunsu pentru a discutâ cestiunile publico-juridice si economice, de la cari si-ascépta tiér'a regenerarea sa.

(?) La 15/3 maiu a. c. s'a tienutu unu maialu in tiér'a Oltului la „Dumbrava Mandrei“ pentru intemeierea unui fundu spre ajutorarea juristiloru lipsiti de medii-loce d'in dîstriptulu Fogarasiului. Pretiulu pentru fa-

milia 1 fl. 50 cr. v. a. pentru o persona 1 fl. v. a. (Ni-ar plăce să potemu referă si despre rezultatul estui maiialu cu unu scopu atātu de maretii. Sperāmu că competintii voru binevoi a ni-lu impartasi.)

(?) Domnulu Dîamandî I. Manole negotiatoriu d'in Brasiovu se adrese cătra noi cu o epistola, in carea tramise 10 fl. v. a. pentru infiantandulu fundu „Andrei u Muresianu“ d'in care se voru premiã scrietorii beletristici. Primēca d'in parte-ne cea mai mare multiamita pentru astu-felu de fapta marētia.

(?) Citīmu in „Amiculu Familiei“ că doi ciobanasi jocandu-se pe mosi'a unei proprietarese, si facundu se că sapa cu batele d'odata dedita de ce-va duru, curiositatea ii face sē cerce mai in colo si ēta curendu se afla in fēti'a unei masse de monete de auru. Tiepandu de bucuria alergara in satu si annunciara descoperirea loru in gur'a mare. Proprietarēs'a audi, peste putine mominte ea este la fēti'a locului; se sapa inainte si nu se afla mai putinu de cătu o enorma caldare-cu totulu d'in ea in valore de 60,000 de galbini. Dupa lege proprietarēs'a capeta doue pārti si d'in treime se impartu statulu si descoperitii.

(?) In Rom'a s'a aflatu de curendu unu afisiu (scrisore lipita pe parēti) carea cuprindeã in sine urmatoarele: „Ce-i lipsesce Santienci sale papei? „Tu more“ (inflatura). „Ce i-o casiuina?“ Sterge o litera: „more“ (umedicla). „Ce va fi d'in ea?“ Sterge o litera: „more“ (va mori). „Ce se va intēplã atunci? Sterge o litera: „ore (rogate).“ Dar' apoi ce urmēza? „Sterge o litera: re (rege).“ Cum ilu chiama? „Sterge o litera: E. (Emmanuel).“

(?) In Lugosiu s'a arangeatu pentru cei lipsiti prin donn'a Teresia Ambrus muirea locotientelului de comite supremu. unu balu insocitu de o loteria, care avu venitu de 4000 fl. v. a.

(?) In Franci'a s'au tīparitu in an. tr. mai multu de 12,000 de opuri noue, si vr'o 20,000 de piese musicale, scoltire in pētra si alt. S'au esportatu cārti si alte produse literarie in pretiu de 17.477,435 fr.; in an. 1862 de 15,829,930 fr.; hartie si specie de hartie in an. 1863 de 16,677,900 fr., in an. 1862 13,542,419 fr.

(?) Eruditulu barbatu domnulu Giovanale Vegezzi Ruscalla a adresatu Redaptiunei „Amiculu scolei“ o epistola, d'in carea amintit'a redaptiune impartasiesce urmatoriulu pasagiu: „In putine lectiuni am tratatu in unu modu cu totulu nou fenomenulu etnologicu a facultatei asimilatīve apopuliloru latini, care esplica, cea ce altucum ar fi necsplicatu pentru tota Europ'a latina. Sunt punte istorice a natiunci romane care ceru inca investigari, cum de exemplu, conversiunea sa la Cristianismu, ēca o tema pre care a-si recomandã-o invetiatiului canonicu Cipariu. Speru in lun'a lui optombriu sē tīparescu cursulu intregu alu anului acestui-a. Elu va atestã afectulu meu pentru Romani, si in acelu tempu respicarea si cultulu meu pentru adevēru, cum si observările a supr'a tristelor consecintie, că cruceferii mai antaniu, apoi republicele Venetiei si a Genovei, au trascuratu de a considerã, ca frati pe bravii Romani d'in resaritu. Suntemu convinsi că fie-cere Romanu citesce cu bucuria aceste si ascēpta cu impatientia sē vedē cursulu tīparitu, oglind'a fatagiiloru acestui eruditulu multu suimatu.

(?) Locutienintele reg. alu Ungariei Escel. Sa Contele Pálffy a cerutu si a primitu o licentia de mai multe septemane, precum ni spune diurnalulu oficialu, a si plecatu cătra Vien'a, de unde va merge la Carlsbad, in restempulu absentiei Escel. Sale va conduce afăcerile Ittea Sa Dlu Franciscu Péchy primululu locutieninte de preside la consiliulu reg. de Locut. carele va primi tote scrisorile si cele in cause private, ce se adresau pana acū Escel. Sale. — Unele diuarie de Vien'a voiescu a sci că licenti'a Escel. Sale este de trei lune, ēr o alta versiune crede că dupa acestu concediu se va demisiunã.

Iubirea parintēca.

In Lyon (in Franci'a) la an. 1859 intra unu tieranu bravu la comisiunea de asentare, si-o imbia cuo suma de 1000 franci (400 fl. v. a.) ca rescumperare pentru fiulu sēu, care erã ascentatu. I-s'a spusu că sum'a acēst'a nu este de ajunsu, pentruca o ordinatiune ministeriala a ficsatu pe an. e. sum'a de rescumperare la 2000 de franci. In cea mai mare desperare se departa parintele machinitu, si pe treptele cancelariei se intalnesce cu muirea sa, carea lacremã cu amaru, si tieneã in mana unu secuti cu bani, cari i-a crutiatu fãra scirea barbatului ei, si cari voi acū a-i dã comisiunei de asentare, ca sē-si reslumpere fiulu. Dupa putine cuvinte si intrevorbire, care fusera intrerupte adeseori prin suspinele loru, descoperi barbatulu muerei sale, că elu in tempu de 5 ani a crutiatu o sumulitia de 1000 de franci, pentru ca sē si pota rescumperare fetiorulu de la regrutare, si ea descoperi barbatului ei că si ea totu spre acelu-a scopu, a crutiatu vr'o 300 de franci.

Dar' fiendu-ca sum'a de 1,300 franci nu erã d'ajunsu, au mai imprumutatu 700 de franci de la unu preotu amic alu loru, care li dedit sum'a acēsta de 700 de franci fãra interesu. Si asid fusera in stare a-si vedē fetiorulu scapatu de la militia. Esemplu demnu de imitatu.

Masime si reflexiuni morali.

* Recunoscinti'a — la cea mai mare parte a omini-loru — nu este altu-ceva decātu o dorintia forte secretã d'a priimi inca si mai mari binefăcēri.

* Mai totu omulu se bucura a fi liberu de oblegatiuni mitite: unii sunt cu recunoscinti'a pentru cele de midilocu; inse mai ne-ci unulu esiste care sē nu fia nemultiamitoriu pentru cele mari.

* Sunt nebunii cari se prindu ca bo!ele lipitiose.

* Sunt omini d'ajunsu carii despretiuezcū binele; inse putini ilu sciu dã.

* Ori-cātu bine sē dica omini de noi, totusi nu ne invētia ce-va nou.

* Omulu a facutu d'in moderatiune virtute, pentru a margini ambitiunea omini-loru mari, si pentru a margaiã pre cei de midilocu pentru putinulu loru norocu si meritu.